БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 19 (16.102) ● 23 январь 1975 йил, пайшанба ● Баҳоси 2 тийин

«САЛЮТ-4»: УЧИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 22 январь. (ТАСС). Космонавтлар Алексей Губарев билан Георгий Гречко ўнинчи ва ўн биринчи иш куни давомида «Салют-4» орбитал илмий станциясида учишнинг планлаштирилган программасини бажаришни давом эттирдилар. Станцияга ўрнатилган аппаратлар ёрдамида ер атмосфераси юқори қатламларининг физикавий характеристикаларини ўлчаш ва қуёш ультрабинафша нурланишини тадқиқ қилиш юзасидан экспериментлар давом эттирилди.

Техникавий экспериментлар программаси бўйича космик навигация воситалари пишиқтирилди, приборларнинг турли характеристикаларига ва уларни қўллашнинг методларига баҳо берилди. [illegible]

«Салют-4» станцияси экипажининг навбатдаги иш куни бугун Москва вақти билан соат 13 дан 30 минут ўтганда бошланди. Медицина контролининг маълумотларига кўра, ҳар икки космонавт томир уришининг тезлиги минутига 60 марта, командирнинг қон босими симоб устунининг 115 ва 75 миллиметрига, борт инженерининг қон босими эса симоб устунининг 120 ва 75 миллиметрига тенг.

Станциянинг борт системалари нормал ишлаб турибди. Губарев ва Гречко ўзларини [illegible] ҳис этмоқдалар.

Команда бериш-ўлчаш комплекси воситалари станция билан барқарор радио алоқасини боғлаб турибди ва маълумотларнинг олинишини ҳамда ишлаб чиқилишини таъминламоқда.

«Салют-4» станциясининг парвози давом этмоқда.

ТОШКЕНТЛИКЛАР АҲДИ

Тошкент меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1974 йил давлат планини 23 декабрда муддатидан илгари бажардилар. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида саноат ишлаб чиқариши топшириқда белгиланган 31,7 процент ўрнига 38,6 процент кўпайди; планга қўшимча равишда 215 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги 25,6 процент ўсди.

Темир йўл, авиация ва автомобиль транспорти корхоналарининг коллективлари юк ташиш планларини ортиғи билан бажардилар.

Асосий ишлаб чиқариш фондларини ишга тушириш 1973 йилдагига нисбатан 13 процент ўсди. Умумий фойдали саҳни 557 минг квадрат метр бўлган уй-жойлар фойдаланишга топширилди, 3640 ўринли болалар мактабгача тарбия муассасалари, 10224 ўринли мактаблар ва маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган бошқа кўпгина объектлар ишга туширилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларидан илҳомланган Тошкент меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини зарбдор меҳнат билан нишонлашга азму-қарор қилгандирлар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва 9-беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун Бутуниттифоқ социалистик [illegible]

САНОАТ БЎЙИЧА

[illegible]

туширамиз. Берилган программа билан бошқариладиган 1350 та юқори унумли ускуналар ва станоклар ўрнатамиз. Рационализаторлик таклифлари ва ихтирочилик таклифларини жорий этишдан камида 12 миллион сўмлик иқтисодий фойда оламиз.

Сут комбинатида лойиҳадаги қувватга планда мўлжалланганидан ярим йил илгари эришамиз, чинни буюм-

ТОШКЕНТ ШАҲРИ САНОАТ, ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ, АЛОҚА, САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИ ҲАМДА ТАШКИЛОТЛАРИ, ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТЛАРИ, МАДАНИЯТ МУАССАСАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1975 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

[illegible] лар ишлаб чиқариш иккинчи навбатини ўзлаштириш муддатини 20 процент қисқартирамиз. Асосий фондлардан фойдаланишни яхшилашни давом эттирамиз, Малакали ишчи кадрлар тайёрлашни такомиллаштирамиз. Машинасозлик корхоналарида сменалар коэффициентини 15 процент оширамиз.

Олимлар билан конструкторлар ҳамкорлигида 65 та янги машинани ва приборларни, технология жараёнларини контроль қилиш системасини ва 1100 та замонавий кийим-кечак, пойафзал, мебель моделини ва халқ истеъмол қиладиган бошқа товарларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз. Техника даражасини ва маҳсулотнинг сифатини муттасил такомиллаштирамиз, буюмларнинг 72 та турини давлат Сифат белгисига тақдим этамиз.

Тежамкорлик режимини кучайтириш, буюмларга материалларни камроқ сарфлаш, хўжалик ҳисобини такомиллаштириш, хом ашё ва материалларни сарфлашнинг прогрессив нормаларини жорий этиш ҳисобига камида 40 миллион киловатт-соат электр энергияси, 7,5 минг тонна шартли ёқилғи, 6 минг тонна қора ва рангли металл, 95 минг квадрат метр газламани тежаб қоламиз. Ана шу негизда 8,2 миллион сўмлик маҳсулотни планга қўшимча равишда ишлаб чиқарамиз.

Маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишини янада яхшилаш негизида маиший хизмат ҳажмини пландагига нисбатан 11 процент кў- [illegible]

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ ВА ШАҲАР ХЎЖАЛИГИ БЎЙИЧА

[illegible]

рамиз. Шаҳардаги кўчалардан 160 тасига чироқ ўрнатиб берамиз.

Асосий қурилиш материалларидан: 12500 тонна цемент, 2 минг тонна металл, 2500 куб метр ёғоч-тахтани тежаб қоламиз. Белгиланган нормага нисбатан 1 процент ёқилғи, 1,3 процент иссиқлик энергияси, 1,6 процент электр энергиясини тежаб қоламиз.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА КОРХОНАЛАРИ БЎЙИЧА

[illegible]

САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИ БЎЙИЧА

[illegible] тоди бўйича товарларни сотамиз.

Сабзавот ва меваларни тайёрлашни, ғамлаб қўйишни ва қайта ишлашни 15 ноябргача тамомлаймиз. Белгиланган планга қўшимча равишда 6 минг тонна мева-сабзавот маҳсулотлари тайёрлаб қўямиз.

ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТЛАРИ ВА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ БЎЙИЧА

Халқ хўжалигида биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган, фан-техника тараққиётини ривожлантиришга, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга ёрдам берадиган бир қанча планли илмий-тадқиқот ишларини муддатидан илгари туgаллаймиз.

Диққат-эътиборимизни илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини оширишга, фан-техника тараққиётини ривожлантиришнинг муҳим проблемаларини ҳал этишга, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни илмий ташкил этишни такомиллаштиришга, материаллар меҳнат ва молия ресурсларидан янада рационалроқ фойдаланишга қаратамиз.

МАДАНИЯТ МУАССАСАЛАРИ БЎЙИЧА

Совет кишиларининг бунёдкорлик меҳнатини, социалистик Ватанимизнинг шонли тарихини, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини акс эттирадиган асарлар яратамиз.

Ижодда мамлакатимиз миллатлари билан элатларининг дўстлиги ва ўзаро ёрдамини тасвирлашга, замонавий мавзуларга ҳамиша эътибор берамиз.

Саноат, қурилиш, транспорт корхоналари меҳнатчилари билан ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантирамиз ва мустаҳкамлаймиз, рес-

[illegible]

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ЁРДАМ БЕРИШ БЎЙИЧА

[illegible]

даги фан ва маданият муассасаларининг коллективлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан социалистик мусобақани кенг авж олдириб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига бўлган чексиз меҳр-муҳаббат ва садоқатларини яна бир карра намойиш қилиб кўрсатадилар, ўзларининг зарбдор меҳнатлари билан тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили планларини муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Тошкент меҳнаткашлари халқ хўжалигининг барча тармоқлари ишини ҳамиша такомиллаштирадилар, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширадилар, 1976 — 1980 йилларда Тошкентни иқтисодий ва социал ривожлантириш комплекс плани лойиҳасини ишлаб чиқадилар.

Тошкент меҳнаткашлари Олмаота шаҳрининг меҳнатчилари билан анъанавий мусобақани давом эттириб, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини ишонтириб айтадиларки, КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорларини бажариш учун барча куч-ғайратларини сарфлайдилар, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажаришда, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда юксак муваффақиятларга эришиш билан нишонлайдилар.

Ушбу социалистик мажбуриятлар Тошкент шаҳридаги саноат, қурилиш, транспорт, алоқа корхоналари ва ташкилотлари, шаҳар хўжалиги, фан ва маданият муассасалари коллективларида, шаҳар партия-хўжалик активи йиғилишида қабул қилинган.

Ҳалима Дўстмуродова кўп йиллардан бери Навоий районидаги «Нарпай» совхозида бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. У бошлиқ коллектив ўтган йили 100 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» олди. Қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган бригада аъзолари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида янада юксак марраларни кўзлаб, қишки ишларни жадаллик билан олиб боряптилар. Суратда: илғор бригада бошлиғи Ҳ. Дўстмуродова.

А. Тўраев фотоси.

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

НАМАНГАН, 21 январь. (ЎзТАГ). Бугун Наманган область саноат, транспорт, қурилиш ва алоқа ходимлари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари область партия комитети иккинчи секретари А. П. Петровнинг 1974 йилги социалистик мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари ҳамда якунловчи йил ва умуман тўққизинчи беш йиллик халқ хўжалик планларини муддатидан олдин бажариш соҳасида область партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги докладини муҳокама қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари беш йилликнинг якунловчи йили учун социалистик мажбурият қабул қилдилар.

* * *

ГУЛИСТОН, 22 январь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Сирдарё область партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари коллективлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш аҳли область партия комитетининг иккинчи секретари Р. С. Қосимовнинг юбилей йилида олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ҳамда 1975 йилги халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани авж олдириб юбориш тўғрисидаги докладини муҳокама қилди.

Йиғилишда область саноати, транспорти, алоқа ва қурилиши ишчилари, инженер-техник ходимлари беш йилликнинг якунловчи йилига социалистик мажбуриятлар олишди.

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорида таъкидланганидек, партия ташкилотлари оммавий-сиёсий ишлар соҳасидаги бутун фаолиятларини меҳнат коллективларининг активлигини ўстириш ва мустаҳкамлаш, илғор тажрибаларни кенг оммалаштириш, социалистик мусобақа таъсирчанлиги ва самарадорлигини мунтазам ошира бориш вазифаларига қаратишга даъват этилгандирлар. Бу муҳим ишнинг муваффақиятини таъминлашда идеология ходимларининг роли катта.

Ташвиқот-тарғибот ишлари намунали ташкил қилинган ердагина ишлаб чиқариш самарадорлиги ва меҳнат унумдорлигини оширишга, тўққизинчи беш йилликни муносиб якунлаш учун курашда бутун коллективларнинг юқори суръат билан меҳнат қилишига эришиш мумкин. В. И. Ленин номли Бекобод металлургия заводи партия ташкилоти идеология ходимлари активининг 21 январда бўлиб ўтган йиғилишида ана шу нарса алоҳида таъкидланди.

Йиғилишда завод директори, СССР Олий Советининг депутати И. Муҳамедов КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорларида қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш юзасидан корхона идеология ходимлари олдида турган вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Металлургия заводида ҳозир 550 га яқин сиёсий докладчи, пропагандист, лектор ва агитаторлар цех, участка ва бригадаларда катта тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. 648 коммунистни ўз сафига бирлаштирган корхона партия ташкилоти ўзининг бутун фаолиятини омма орасидаги ишни янада яхшилашга, социалистик мусобақа таъсирчанлиги ва сама-

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИ КЕНГАШИ

радорлигини оширишга, хўжаликка раҳбарлик методларини тағин ҳам такомиллаштиришга қаратмоқда. Ташвиқот ва тарғибот ишлари партия комитетининг диққат марказида турибди. Барча коммунист ва комсомоллар ўзлари ишлаётган бригада ва участкаларда оммавий-сиёсий ишлар учун масъул қилиб белгиланган. Завод идеология ходимларининг актив ёрдами билан цех ва участкаларда январь ойида КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари ва Марказий Комитет Мурожаатини пропаганда қилиш юзасидан юздан ортиқ доклад ва суҳбатлар ўтказилди.

Корхона коллективи олдида бу йил катта вазифалар турибди. Якунловчи йилда 410 минг тонна пўлат, 500 минг тонна прокат ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш мажбурияти олинган. КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатига жавобан коммунистлар маҳсулот реализация қилиш юзасидан беш йиллик планни шу йилнинг 3 декабрида бажариш, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилга қараганда 11 процент, меҳнат унумдорлигини бир процент ошириш ташаббуси билан чиқдилар.

Йиғилишда сўзга чиққан завод партия комитети қошидаги оммавий-сиёсий ишлар советининг раиси В. Гаршин, пропагандист В. Чумаков, «300» станининг бригада бошлиғи, мастер Ш. Нуриддинов шу мажбуриятларни бажариш юзасидан коллектив ўртасида социалистик мусобақани ташкил этиш, мураббийлик ва тарбиячилик ҳаракатини янада ривожлантириш тўғрисида гапирдилар.

Завод идеология ходимлари активининг йиғилишида Тошкент область партия комитетининг секретари А. Хўжаев қатнашди ва нутқ сўзлади. Йиғилиш қатнашчилари идеология ходимларига қарата очиқ хат қабул қилдилар.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари ҳамда Марказий Комитетнинг партияга, совет халқига Мурожаатида олға сурилган вазифаларни изчиллик билан амалга ошириш, тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун меҳнат коллективлари ўртасида оммавий-сиёсий ишларни янада кучайтиришнинг конкрет тадбирлари белгиланган резолюция қабул қилинди.

Р. ТУРСУНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Куба Республикаси бош министрининг ўринбосари, фан ва техника миллий комитетининг раиси Белармино Кастилья Мас бошчилигидаги Куба делегацияси 21 январь куни Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида бўлди. Меҳмонлар республика халқ хўжалиги учун юқори малакали мутахассислар тайёрлашни ташкил этиш, планлаштириш билан боғлиқ бўлган масалалар билан батафсил қизиқиб танишдилар.

Шу куни делегация Ўзбекистон Фанлар академиясида бўлди. Бу ерда республикадаги илмий-тадқиқот муассасаларининг раҳбарлари билан суҳбат ўтказилди.

Делегация аъзолари Тошкент тўқимачилик институтида Ўзбекистон пойтахтидаги олий ўқув юртларида таълим олаётган Куба студентлари билан учрашдилар.

Куба делегацияси 21 январь кечқурун Тошкентдан Москвага жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

МИНИСТРЛАРНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

22 январь куни СССР Ташқи ишлар министрлигида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министри С. Ольшовский ўртасида музокаралар бошланди.

Якдиллик ва самимий вазиятда ўтган музокаралар чоғида Совет—Польша муносабатларини янада ривожлантириш масалалари ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар муҳокама қилинди. (ТАСС).

ИЖРОИЯ КОМИТЕТНИНГ МАЖЛИСИ

21 январь куни Москвада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ижроия комитетининг 70-мажлиси очилди.

Мажлис қатнашчилари иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг коллектив валютаси (айлантириладиган сўм) ролини янада кучайтириш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқдилар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида илмий-техникавий ҳамкорликни анализ қилишга катта эътибор берилди.

Ижроия комитет мажлиси ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

22 январда СССР Ташқи ишлар министрлигида АҚШ элчиси У. Стесселга қуйидаги мазмундаги нота топширилди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига қуйидагиларни билдиришни зарур деб ҳисоблайди:

СССР, Украина ССР ва Белоруссия ССРнинг Нью-Йоркдаги БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхоналари биноси 1975 йил 19 январга ўтар кечаси милтиқдан ўққа тутилди. Бунда 5-қаватда жойлашган ваколатхоналарнинг турар-жой хоналарига иккита ўқ келиб тегди, ўша пайтда бу хоналарда одамлар бор эди. Хайриятки бу ердаги одамларга шикаст етмади.

Маълумки, ваколатхоналар биноси бу билан иккинчи марта ўққа тутиляпти. 1971 йил 20 октябрда ҳам худди шундай террористик ҳуруж қилинган эди, шу билан бирга бундай оғир жиноятни қилган, яъни ваколатхоналарнинг ходимлари бўлмиш совет гражданларини ўлдиришга қасд қилган шахслар жазоланмай қолиб кетаверди. Совет гражданларига нисбатан кўпгина бошқа жиноий ҳаракатларнинг ташкилотчилари ва иштирокчилари ҳам жазоланмай қолиб кетмоқда.

Яна шу факт эътиборни ўзига жалб этадики, «Яҳудийларни ҳимоя қилиш уюшмаси»дан бўлган сионист жиноятчиларнинг гуруҳлари 18 январь куни кечқурун ваколатхоналар биносининг яқинида Советларга қарши навбатдаги йиғинга тўпланиб, совет кишиларидан жисмоний ўч олишни очиқдан-очиқ айтиб, дағдаға қилдилар.

Буларнинг ҳаммаси шундан яққол далолат берадики, АҚШда турган совет гражданларига қарши жиноий душманлик ҳаракатларига йўл қўймаслик ҳамда уларнинг фаолияти ва яшаши учун нормал шароитларни таъминлаш тўғрисида Америка томонининг қайта-қайта ишонтиришлари ва берган ваъдалари бажарилмасдан қолиб кетмоқда. АҚШ маъмурларининг бундай позициясини амалда жиноий унсурларга йўл қўйиб беришдан бўлак нарса деб қараб бўлмайди.

Совет томони СССР, УССР ва БССР ваколатхоналарининг биносини ўққа тутишнинг янги фактига ғоят жиддий масала, деб қарайди. АҚШдаги совет муассасаларига ва гражданларига қарши душманлик ҳатти-ҳаракатларининг давом этиб келаётганлиги ва шу муносабат билан Америка маъмурларининг фаолиятсизлиги халқаро ҳуқуқнинг энг оддий нормаларини қўпол равишда бузишдан иборат бўлиб, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларга зарар етказмасдан қололмаслиги ўз-ўзидан тушунарлидир.

Совет ҳукумати шу йил 19 январда совет гражданларига қарши қилинган террористик ҳуруж, СССР, УССР, БССРнинг БМТ ҳузуридаги ваколатхоналарининг даҳлсизлиги қўпол равишда бузилиши муносабати билан АҚШ ҳукуматига қатъий норозилик билдириб, айбдорларнинг қаттиқ жазоланишини, келгусида бундай ҳолларга йўл қўйилмаслигини, АҚШ территориясида совет гражданларининг туриши ҳамда уларнинг ўз расмий вазифаларини бажаришлари учун нормал шароитлар таъминлаб берилишини кутади.

АҚШдаги совет муассасалари ва гражданларининг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан Америка маъмурлари самарали тадбирларни кўрмаслиги натижасида келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатлар учун бутун жавобгарлик АҚШ ҳукумати зиммасига тушади».

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Менга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилганлиги муносабати билан самимий қутловлари ва яхши истакларини йўллаган Ўзбекистоннинг партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларига, саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, савдо-сотиқ, маиший хизмат корхоналари, колхозлар ва совхозлар, ижодий союзлар, ўқув юртлари, фан, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасалари коллективларига, Туркистон ҳарбий округи қисмлари ва қўшилмаларининг жангчиларига, барча гражданларга самимий миннатдорчилигимни билдираман.

Ш. РАШИДОВ.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

МУСОБАҚА — МИЛЛИОНЛАР ИЖОДИ

«Совет Ўзбекистони»

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СОВЕТ ЖАМИЯТИНИНГ ЕТАКЧИ КУЧИ БЎЛГАН ИШЧИЛАР СИНФИГА — САНОАТ, ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА ХОДИМЛАРИ — СИЗЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛАДИ:

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ ТОПШИРИҚЛАРИНИ МАҲСУЛОТ ҲАЖМИ, ТУРЛАРИ ВА СИФАТИ БЎЙИЧА МУДДАТИДАН АВВАЛ БАЖАРИШ УЧУН, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ УЧУН АКТИВ СУРАТДА КУРАШИНГИЗ; ИШ ВАҚТИДАН, АСБОБ-УСКУНАЛАРДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ УЧУН ҲАРАКАТ ҚИЛИНГИЗ, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ, ЁҚИЛҒИ, ХОМ АШЁ ВА МАТЕРИАЛЛАРНИ ТЕЖАБ-ТЕРГАБ САРФЛАНГИЗ, ЯНГИ ОБЪЕКТЛАРНИ МУДДАТИДАН АВВАЛ ИШГА ТУШИРИНГИЗ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚУВВАТЛАРИНИ ТЕЗРОҚ ЎЗЛАШТИРИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан).

1975 ЙИЛ, ЯНВАРЬ, № 12

МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ — БОШ ВАЗИФАМИЗ

Республика ишчилар синфи бутун совет халқи қатори белгиловчи йил ишларини сарҳисоб этиб, КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларида белгилаб берилган янги, улкан вазифаларни бажаришга киришди.

Республикамизда тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили саноат, қурилиш, транспортнинг ҳамма тармоқларида катта юксалиш билан якунланди. Саноат ишлаб чиқариши планда кўзда тутилган 106,8 процент ўрнига 108,7 процент қилиб бажарилди. Ёки ундан олдинги йилга нисбатан пландаги 6,8 процент ўрнига 8,7 процент ўсди. Меҳнат унумдорлиги бирмунча ошди. Меҳнаткашлар 340 мингта шинам квартиралар олишди. Пландан ташқари 12,3 минг тонна нефть, 484,1 миллиард куб метр газ, 178 минг тонна кўмир қазиб чиқарилди. 634 та трактор, 7,9 минг тонна пўлат, 6,1 минг тонна прокат ва кўплаб трактор прицеплари, культиваторлар, пахта териш ҳамда кўрак чувиш машиналари ишлаб чиқарилди. Транспорт, алоқа, капитал қурилиш ва халқ моддий фаровонлигининг ўсиши борасидаги ютуқларимиз ҳам катта бўлди.

Темир йўл транспортида юк ташиш ҳажми ўтган йилга нисбатан 106,6 процент, автомобиль транспортида 101,9 процент, граждан авиациясида 101,1 процент ўсди. Автомобиль йўллари қуриш ва реконструкция қилиш топшириқлари ошириб бажарилди. Шунингдек, халқ хўжалигига капитал маблағ сарфлаш анча кўпайди, қатор янги корхона ва цехлар ишга туширилди. Кўп миқдорда уй-жой, мактаб, болалар муассасалари, маданий-маиший ва маъмурий бинолар қурилди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига йирик-йирик объектлар қурилиши барвақт тугалланди.

Пахта тозалаш саноати министрлиги корхоналари пландан ташқари 154,3 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли корхоналарнинг коллективлари белгиланганидан 43,7 миллион, Енгил саноат министрлиги корхоналари 42,3 миллион, Гўшт ва сут саноати министрлиги корхоналари 21,3 миллион, Қурилиш материаллари саноати корхоналари 5,4 миллион сўмлик кўп маҳсулот реализация қилишга муваффақ бўлишди. Қатор маҳсулотларга давлат Сифат белгиси берилди.

Қўлга киритилган муваффақиятларимиздан фахрланиш билан бирга ишимиздаги айрим камчиликларни ҳам айтиб ўтиш ўринли. Чунончи, республикамиз бўйича саноат ишлаб чиқариш планини умуман ошириб бажарган ҳолда, баъзи корхоналар маҳсулот реализация қилиш, энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш планларини бажаролмадилар, саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажмини камайтириб юбордилар. Йил — ўн икки ойи давомида ишлаб турган 1216 корхонадан 175 таси маҳсулот ишлаб чиқаришнинг баъзи турлари бўйича план-топшириқларини уддалай олмади. Ойлик ва квартал планлар бажарилишини сурункасига судраб келган Навоий химия комбинати, «Шарқ» мебель фирмаси, Тошкент экскаватор, ходовик, синтетик ва ювиш воситалари заводлари, «Ўзбекэльмаш», Наманган трансформатор заводи сингари қатор корхоналар йиллик планни таъминлай олишмади. Меҳнат унумдорлиги бўйича кўрсаткичлари кутилгандек бўлмади.

Автомобиль транспортида пассажир ташиш обороти 107 процент ўрнига 109,1 процент, юк ташиш обороти 105,7 процент ўрнига 111 процент бажарилганига қарамай, аҳолининг талаби ҳозирчага тўла қондирилмаётир. Республика Қурилиш министрлиги ҳамда «Главташкентстрой»нинг ўтган йилги иш натижалари ҳам кўнгилдагидек эмас.

Ўзбекистон ишчилар синфи жонажон партиямизнинг XXV съезди олди йилида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини янада авж олдирадилар. Иш вақтидан, машина-ускуналардан, резервлардан, имкониятлардан самарали фойдаланиб, тежамкорликда катта ютуқларни қўлга киритадилар. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан, социалистик мусобақага кенг қўшилмоқдалар. Бу мусобақанинг энг муҳим шарти — меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини кўтаришдир. Илғор меҳнат тажрибасини кенг оммалаштириш, ҳар бир иш ўрнида тежамкорликка эришиш лозим. Ишчилар синфининг ташаббуси билан бошланган мусобақа ҳаракати ҳар бир коллективни қамраб олмоқда.

Ўтган йили камчиликлар якунловчи йилда тугатилиши, беш йиллик планини муддатидан илгари бажаришга ҳамма имкониятлар бор. Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг вазифаси — республика ишчилар синфи оммасининг ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида илгари сурилган вазифаларни шараф билан бажаришдир. Бу, ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишдан иборат.

ИШЧИ МАКТУБЛАРИ

САНОАТ

ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТ

Қўрғонтепалик толачилар ташаббусига қўшилиб меҳнат қилаётган корхонамиз коллективи белгиловчи йил маррасини барвақт эгаллади. Йил бўйи 12436 тонна аъло сифатли тола ишлаб чиқарилиб, мамлакатимиз тўқимачилик корхоналарига пландагидан 1 миллион 955 минг сўмлик кўп тола жўнатилди. Эришилган бу муваффақиятларда бригадамизнинг муносиб ҳиссаси бор.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан руҳланган бригадамиз аъзолари толачилар ўртасида авж олган якунловчи йил социалистик мусобақасида ҳам пешқадамлик қиляпти. Саттор Фармонов, Ғулом Жўраев, Тожи Хидиров, Тош Баракаев каби илғор прессловчи ва пахта узатувчиларимиз ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига иш бажармоқдалар. Уларнинг меҳнати билан бригадамиз янги йилнинг дастлабки ўн беш кунлик план-топшириқларини муддатидан икки кун олдин адо этди. Тўқимачиларга 500 тоннадан зиёд сифатли тола жўнатдик.

Ражаб ХОДИЕВ,

Бухоро область, Навоий пахта тозалаш заводининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли ишчиси.

ҚУРИЛИШ

ТЎРТ ЙИЛУ ТЎРТ ОЙДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1975 йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорида биз, қурувчилар олдига катта вазифалар қўйилди. Янги ишлаб чиқариш қувватлари, уй-жойларни ва маданий-маиший объектларни ўз вақтида ишга тушириш ана шулар жумласидандир. Бу вазифаларни бажаришда биз ҳам ўз ҳиссамизни қўшиш учун астойдил меҳнат қиляпмиз.

Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган даври ичида 17 миллион 128 минг сўмлик иш бажариш коллективимиз зиммасига тушди. 1975 йил май ойи ҳисобига меҳнат қилмоқдамиз. Шерободдаги янги толали нахта тозалаш заводи, шаҳардаги 48-квартирали турар жой биноси ва бошқа объектлар муддатидан олдин фойдаланишга топширилди. Газ тўлдирувчи станция, сут-ёғ заводи бинолари монтаж қилинди. Бунда Николай Савелев, Рафат Зарипов, Толиб Садаев, Иосиф Симчук, Леонид Зражевский, Александр Шкиль, Мансур Замин бригадаларининг ҳиссаси катта бўлди. Бошқа қурувчилар ҳам юқори натижаларга эришмоқдалар.

Ҳозир коллективимиз барча имконият ва резервларни тўққизинчи беш йиллик топшириқларини тўрт йилу тўрт ойда бажариш учун сафарбар қилмоқда.

Саид ИЛЕСОВ,

Сурхондарё области, Денов шаҳридаги «Промэнергомонтаж» бошқармаси монтажчилар бригадасининг бошлиғи.

БАЛИҚЧИЛИК

ЯНГИ МАРРАЛАР

1975 йил тарих саҳифасига олтин ҳарфлар билан ёзиб қолдирилади. Чунки, бу йил Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллиги нишонланади. КПСС XXIV съезди томонидан белгилаб берилган улуғвор вазифаларга, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили ҳисобланади. Буни қалбдан ҳис этган заводимиз коллективи социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, Ватанга кўпроқ балиқ овлаб топширишни мақсад қилиб қўйди. Унда кема ва моторли қайиқлар экипажлари аъзолари бугунгача ишнинг беш йиллик планларини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. «Амударё» колхозидан Холбой Қўлдошев, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Мусо Ойназаров, Холбой Жуманиёзов, «Память Ленина» колхозидан Султон Оролбоев, Бекатой Қалпов каби ўнлаб балиқчилар 1978 йил ҳисобига балиқ овламоқдалар.

Ўзим тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида икки беш йиллик овлаш планини бажаришга сўз бердим.

Боймурод ТУРОПОВ,

Мўйноқ балиқ заводи ишчиси, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети депутати.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМАНДИРЛАРИ МИНБАРИ

Резервларни ишга солиб...

Заводимиз пойдевори қўйилган 1948 йилда лойиҳа қуввати бўйича у йилига 1500 тонна маҳсулот тайёрлаши белгиланган эди. Орадан 5 йил ўтгач, корхона тўла ишга тушди ва лойиҳада кўрсатилган миқдорда маҳсулот бера бошлади. Бу пайтда ишга солинганди ҳам, ҳали корхона ишлаб чиқарадиган маҳсулот турлари, сони ва ишлаб чиқариш жараёни бирмунча кам эди. Вақтни кўзда тутиб, корхона техника янгиланди. Ишчилар ва мутахассислар чақирилди, куплаб малакали ишчилар жалб этилди. Самарқанд озиқ-овқат техникуми, Тошкент политехника институти ҳамда СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги илмий-тадқиқот институтлари мутахассислари ёрдамида янги ишлаб чиқариш усуллари жорий этилди.

Буларнинг самараси бир йил ичидаёқ кўзга ташланди: 1954 йилда маҳсулот миқдори 4 баравар кўтарилди — 5700 тоннага етказилди. Уч йилдан сўнг эса кўрсаткич 7800, 1963 йилда 14 минг тоннага етди. Ўша йили 14.000 тонна қора ёғ ишлаб чиқариш эришилди.

КПСС XXIV съезди томонидан белгилаб берилган вазифаларни бажариш йўлида коллективимиз сафарбар бўлди. Биз қўлга киритган ютуқлар республика озиқ-овқат саноатида кенг ёритилди.

Маълумки, съезд қарорларида ишлаб чиқаришни самарадорлигини ошириш, мавжуд резерв ва имкониятлардан унумли фойдаланиш масалалари алоҳида эътибор берилган.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида ана шу қоидалар асосида ишлаган коллективимиз катта ютуқларга эришди. 18150 тонна ўрнига 21100 тонна қора ёғ тайёрлаб, маҳсулот плани бажарилди. 1970 йилга нисбатан 2,8 марта ошди. Ўтган йилга нисбатан шу йилда ортиқча 6630 тоннадан кўп маҳсулот реализация қилинди, меҳнат унумдорлиги 47 миллион 360 минг сўмлик ўрнига 51 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот тайёрланди.

Бошқа соҳалар бўйича кўзга ташланарли кўрсаткичларимиз ҳам кам эмас. Жумладан, меҳнат унумдорлиги анча ортди. Ҳар бир ишловчи бошига тайёрланган маҳсулот ҳажмидан анча кўп бўлди. Фойдаланиш планини муддатидан илгари бажаришга эришдик.

Бу ўсиш ва ўзгаришларнинг бир қанча сабаблари бор. Корхонада завод ишлаб чиқариш кувватини ошириш билан бирга, ишлаб чиқаришни тўла механизациялаш ва автоматлаштириш бўйича бирмунча ишлар амалга оширилди. Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ва юқори кўрсаткичларга эришиш учун янги асбоб-ускуналар келтирилди. Авваллари ишлаб чиқаришда қўл меҳнати кўп эди.

Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш бўйича ҳам кўп ишлар қилинди. Чиқиндисиз технология жорий этилиб, ҳар бир цех реконструкция қилинди.

Чигит тозалаш цехида замонавий ускуналар ўрнатилди. Экстракция цехида ишлаб чиқариш тўла автоматлаштирилди. Экспертлик цехи қайта қурилди. Пневматик система ишга туширилди, шелуха ажратишга ҳам ишлатилди. Бу — шелухани 400 метргача узатиш имконини берди, дизель ҳам тежалди.

Чигит майдалаш машиналари ҳам такомиллаштирилди. «НД-1000» маркали ва бошқа машиналар ўрнатилди, ишлаб чиқариш унумдорлиги оширилди. «НД-1250» машиналари билан алмаштирилди. Беш йилликнинг тўрт йили давомида 3 янги технология линияси, шунингдек, янги асбоб-ускуналар ўрнатилди. Бу ишлар қулай шароит яратди ва ишлаб чиқариш қувватини оширди.

Қўлга киритилган ютуқлар ҳақида гапирганда, аввало кенг жорий этилган социалистик мусобақани алоҳида таъкидлаш лозим. Заводимизнинг ишчиларидан 1400 киши коммунистик меҳнат зарбдори унвонини олишди. Ишчилар бригадаси бўлиб ишлаш янги кўзга ташланди. Ишлаб чиқариш планини ортиғи билан бажараётган ишчилар Владимир Васильев, Рашид Хасанов, Шакар Сафаров сингари илғорларнинг номлари заводимиздагина эмас, республикамизда ҳам машҳур.

Коллективимиз бу кунларда янги ташаббус билан чиқиш ҳаракатида. Тўққизинчи беш йилликнинг якуний йилида завод ишлаб чиқариш қувватини бир неча кун-кундузда 450 тоннага кўпайтириш, оқланган ёғ ишлаб чиқариш жараёнини узлуксиз схемага ўтказиш, янги йил плани муддатидан 3 ой олдин бажариш учун бел боғлашган. Планга кўшимча 5500 тонна оқланган ва 6200 тонна қора ёғ ишлаб чиқаришни кўзлаганмиз. Бу ниятни коллективимиз ана шу серунум йилларда зўр ғайрат билан амалга оширади.

Н. ҲАМИДОВ,

Наманган область, Учқўрғон ёғ-экстракт заводи директори.

Урганч сут заводи ишчилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан ўзаро социалистик мусобақани кун сайин қизитмоқдалар.

Суратда: корхонанинг илғор ишчиси Вибирамжа Жуманиёзова. У кунлик иш нормасини 120-130 процент қилиб адо этаётир.

С. Авазмуродов фотоси.

АҲДИМИЗ ҚАТЪИЙ

Районимиз кишлоқ ва посёлкаларини йилдан-йилга чирой очиб, кўркамлашиб бормоқда. Бунда мен ишлаётган кўчма колонна ишчиларининг ҳиссаси ҳам бор. Жамоамиз кўплаб қурилишларга ҳомийлик қилмоқда.

Колоннамиз коллективи тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажарди. Плангача 15 миллион 430 минг ўрнига 18 миллион 59 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардик. Хўш, бу ютуқларимизнинг сабаби нимада? Бу бирдай муваффақиятларга меҳнат унумдорлигини ошириш, кенг қўлланиладиган янги илғор технологиянинг прогрессив усулларини кенг қўлланиш, материалларни тежаб-тергаб сарфлаш, социалистик мусобақани авж олдириш, ички резерварни қидириб топиш каби омиллар туфайли эришдик.

Шу кунларда коллективимиз ишчилари ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишлаб келмоқда. Биз КПСС Марказий Комитети декабрь (1974 йил) Пленуми қарорларидан руҳланиб, ўтган йилдагидек натижалар билан аҳд килганмиз. Ишчиларимизнинг кўпчилиги зиммаларига конкрет мажбуриятлар олиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Слесарь Абдусаттор Давлатов, техник-муҳандис Тоширмаз Юсупов каби беш йиллик зарбдорлари эса социалистик мусобақада олдинда боришмоқда.

Ҳозир колоннамиз ишчилари меҳнат қилаётган участкаларда мусобақа қизиган. Биз янада ютуқларга эришиш учун ўз олдимизга беш йилликни ўн ойда бажариш мажбуриятини олдик. Бу мусобақа ғолиблари меҳнатларини сарфлаб, қизиқиш билан ишламоқдалар.

Тожиддин ЎРИНБОЕВ,

Андижон области, Балиқчи районидаги 3-механизацияланган кўчма колонна токари.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ — БЕШ ЙИЛЛИК ҚАНОТИ

ЭНГ ЯХШИ МАШИНА

Сурхондарёлик машҳур механизатор Жиянкул Рустамов машинасини пайкал этагига келиб тўхтатди-да, ўрнидан сакраб тушиб агрегатга ҳавас билан қаради:

— Машина эмас, жон роҳати. Ишлаб ҳузур қиласан, чарчамайсан.

«Ўзбекистон» терим машинаси ҳақида ана шундай мақтов гаплар Жиянқул оғзидан ҳам, бошқа минг-минглаб механизаторлар оғзидан ҳам кўп эшитганмиз. Тўрт қатор бўлиб пахта терадиган бу агрегатни ҳозирча анча хўжаликлар тажрибадан ўтказди. Эндиликда республикамиздаги кўплаб хўжаликларда самарали ишлатилмоқда. Қўлланиш ва нимаси билан ҳамма механизаторлар тан олишаётди. Бу машина ишлаб чиқаришга тўла жорий этилиши учун анча ишлар қилинди. Конструкторлар, инженерлар жамоаси машинани яратишда катта ғайрат кўрсатди.

Уларнинг биринчилари бошида ҳозир Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи бош конструктори, тажрибали муҳандис Г. Мортиросов турибди. Бу машина ишлаб чиқаришга жорий этилган кундан буён унинг такомиллашуви устида ишлаб келмоқдалар. Шу асосда агрегатнинг ишончли ишлаши учун қатор янгиликлар киритилди.

— Турмами, вақтимиз — номига ҳам олдинги гапни тилга олганмиз. Бунинг устига ўзи ҳам гапи оз, фақат «Ишлаган иш кўринади-да» деб қўяди. На унуми бор, на бараси. Ундан кўра, кўзда тезроқ териб олганимиз маъқул.

Ўшандан бери, мана қирқ йил вақт ўтипти. Бу давр ичида машинасозлар бир неча хил машина ишлаб чиқарди. Ҳар бирида ўз замонасига хос такомиллашиб борди. «Ўзбекистон» машинаси ўз тоифасидаги машиналарнинг энг яхшиси эканлигини пахтакорлар кўп йиллик тажрибада исботладилар. Машинада механизаторга қулайлик яратилган.

Яқинда Москвадаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик машинасозлиги илмий-тадқиқот институти СССР қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда фан ва техника давлат комитети 1974 йилги энг яхши машиналарини аниқлади. Шу жумладан «Ўзбекистон» пахта терим машинасига ҳам тан олинди. Бу ҳам «Ташсельмаш» заводи коллективи, ҳам машинасозлар учун катта ютуқдир. Бунда тоғ-тор кирмон ҳақида ҳам катта меҳнат сарфланди. Бундан ташқари, кўплаб пахтакор механизаторлар ҳам машинани такомиллаштиришда конструкторларга яқиндан ёрдам бериб келадилар.

Бу янги агрегат эса пахтакорлар олдида катта мажбуриятлар юклайди.

Ҳар ерда ишлатилган машиналар ҳақида механизаторлар ва мутахассислар ўз фикр-мулоҳазаларини маълум қилмоқдалар. Бу фикрларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун машинасозлар катта аҳамият бермоқда.

Ғап. Ишчи аппаратларига махсус ускуналар ўрнатилган бўлиб, даланинг паст-баландлигига қараб уларни кўтариб-туширув мумкин. Бу ишни тракторчи ўтирган жойидан туриб бажаради. Машинанинг бу хусусияти ҳақида илгари ҳеч эшитилмаган эди. Машина бир соатда 400 тонна хомашё тўплаб олиши мумкин.

«Ўзбекистон»дай ажойиб машинани ишлаб чиқараётган «Ташсельмаш» заводи коллективи ҳам келгусида янги машиналар яратиш устида иш олиб бормоқда. Янги машиналарни яратишда уларнинг ҳаммаси ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. Ҳали пахта терим машиналари такомиллашиб бораверади. Шу мақсадда механизация ва машинасозлик соҳасидаги илмий-тадқиқот ишлари кенгайтирилмоқда.

А. АБДУЛЛАЕВ.

БИНОКОРЛАРНИНГ ЯНВАРЬ ТУҲФАЛАРИ

КАЛИТЛАР ШОДАСИ

Тошкент шаҳрида январь ойининг ўтган ҳафталари мобайнида кўплаб оилалар янги уйларга кўчиб кирдилар. «Ташгорстрой» қурувчилари шаҳарнинг «Марказ-14» кварталида 32 квартирали уй-жой биносини фойдаланишга топширдилар. 8-трестнинг 4-қурилиш бошқармаси ходимлари Жуковский кўчасида 40 ва 48 квартирали биноларнинг калитларини эгаларига бердилар. 1-бошқарма бинокорлари фойдаланишга топширган 2-«Ташавтомаш» массивида 72 ва 48 квартирали уй-жой биноларини барвақт қуриб тамомладилар. 2-трестнинг 8-бошқармаси қурувчилари ҳам бир неча кун олдин 120 оилага мўлжалланган уй-жой биносини фойдаланишга топширдилар. Марказ-27 кварталида эса 26 оила кўчиб кирди.

УН БЕКАЛАРИ МАМНУН

Ер ости бойлигини — табиий газ турмушга кенг сингиб бормоқда. У савдо корхоналаридагина эмас, рўзғор ишларида ҳам жуда кўп келяпти. Поп район марказидаги корхоналарда ҳам уй-жойлар ҳам бир неча кунда газлаштирилди. Ўтган кун қишлоқлари янги газга уланди. Бу йил шу даврда 1000 хонадон газ билан таъминланди. «Ўзбекгазстрой» комбинатининг ишчилари газ қувурлари монтажини илдам олиб бормоқдалар.

«Сеногогбанд» трестининг механизациялашган кўчма колоннаси район марказидаги ишлаб, барча янги ҳовлиларга газ ўтказди. Унинг кетидан янги хонадонларга қишлоқларда ҳам газлаштириш давом этади.

лозасидан оширилган социалистик мажбуриятлар қаторида ҳам қайд этилади.

МИНГЛАБ МЕТР ГИЛАМ

Шофиркон хунармандлари гиламчилик билан кўпдан бери ном чиқарганлар. Бу ерда ўтган ҳафтада янги гиламчилик фабрикаси ишга туширилди. У ҳар йили 10 минг метр гилам ҳамда поёндозлар ишлаб чиқаради. Корхонанинг замонавий машина-механизмлари билан жиҳозланган ишлаб чиқариш цехлари ва маиший ҳамда маданий хизмат бинолари барпо этилган. Серунум ускуналар гиламчиларга 2 ҳисса тезлаштирилди.

ВОДИЙ БУЙЛАБ

Ленинск шаҳридан уч ортиб чиқиш машиналари энди Фарғона водийси бўйлаб кўп олмоқда. Бу ерда республикадаги энг йирик корхоналардан бири — «Ферганасельмаш» комбинати ишга туширилди. Ҳар куни кун-кундузда 600 тоннадан кўп маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга.

Бинокорлар ғайрат билан ишлаб, корхонани барвақт ишга туширишга эришдилар. Бу ерда такомиллашган машиналар, автоматлаштирилган линиялар ўрнатилди. Корхонада ишчиларнинг юксак меҳнат маданияти шароитлари яратиб берилган.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ҲИСОБИГА

Барча совет халқи сингари колхозимиз коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 50 йиллиги шарафига мусобақалашиб, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг барча турларини етиштириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан беш йилликнинг тўрт йили халқ хўжалик планини ва 1974 йилги социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарди. Давлатга пахта сотиш юзасидан беш йиллик халқ хўжалик плани 1630 тонна ортиғи билан бажарилди.

Колхозимиз пахтакорлари беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида давлатга қарийб 10 минг 800 тонна «оқ олтин» сотиб, халқ хўжалик планини 106 процент адо этдилар. Ҳар гектар майдондан 35 центнердан юқори сифатли пахта олинди. Сабзавоткорлар, соҳибкорлар ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа тармоқларидаги меҳнатчилар анчагина муваффақиятларга эришдилар.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари, СССР Олий Совети сессиясининг материаллари ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшди. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш юзасидан партия билан ҳукуматимиз мўлжаллаган катта тадбирларни қизғин маъқуллаб ва партия Марказий Комитетининг Мурожаатига жавобан колхозимиз коллективи беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун авж олдирилган социалистик мусобақага қўшилади.

Хўжалигимиз меҳнатсевар деҳқонлари ернинг ҳар гектаридан, сувдан яхшироқ фойдаланиш, фан-техника тараққиёти эришган ютуқларни кенг жорий қилиш негизида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш, якунловчи йилда ҳар гектар майдондан 40 центнердан пахта, 80 центнердан маккажўхори дони, 600 центнердан маккажўхори кўкпояси ва 150 центнердан беда пичани олиш мажбуриятини қабул қилдилар.

Пахта сабзавот, картошка, мева, узум, гўшт, сут, тухум ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан 1975 йилга белгиланган барча халқ хўжалик планлари ҳамда беш йилликнинг қўшимча топшириғи ҳам анча ортиғи билан бажарилади.

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга халқ хўжалик планидаги 9869 тонна ўрнига 12 минг тонна пахта сотилади.

Хўжалигимиз чорвадорлари моллар туёғини ва хусусан сигирлар туёғини янада кўпайтириш, чорва молларни урчитиб кўпайтириш ва зотини яхшилаш, сигирларнинг сутдорлигини 500 килограмм ошириш ва ҳар бир сигирдан 3 минг килограммдан сут соғиб олиш, давлатга 1042 тонна ёки бултургидан 11 процент кўп сут сотиш, гўшт сотишни 15 процент ошириш мажбуриятини оладилар. Бунинг учун чорва молларни боқиш, асраш ва семиртиришни яхшилаймиз.

Чорвачиликнинг озуқа базаси мустаҳкамланишига эришамиз. Ем-хашак етиштиришга янги прогрессив технологияни кенг жорий этамиз. Сенаж, омухта силос бостириш, ўт талқони тайёрлашни кўпайтирамиз.

Деҳқончиликда меҳнат унумдорлигини камида 3 процент ва чорвачиликда меҳнат унумдорлигини 6 процент оширамиз. Маҳсулотнинг таннархини 11 процент камайтирамиз.

Колхозимиз меҳнаткашлари ана шу мақсадда кузги-қишки ишларнинг ҳаммасини энг яхши агротехника муддатларида ўтказадилар. Беш йилликнинг якунловчи йили ҳосили учун мустаҳкам замин яратадилар. Мартга қадар қишлоқ хўжалик техникасини ремонт қилиш, суғориш шохобчалари ва уруғларни тозалаб қўйишни тамомлайдилар.

Биз Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз аъзолари бутун совет халқи сингари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш ҳамда тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорини жанговар иш программаси сифатида қабул қилиб олдик. Биз ана шу айёмда республика қишлоқ хўжалигининг барча меҳнатчиларига мурожаат қилиб, беш йилликнинг якунловчи йилида меҳнат вахтасида туриб ишлаш, пахта, сабзавот, гўшт, сут ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан тўққизинчи беш йилликнинг халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажариш учун оммавий социалистик мусобақани бундан буён ҳам кенг авж олдиришга чақирамиз.

Колхозимиз аъзолари якунловчи йилнинг режаларини аниқ белгилаб олдилар. Юқорида айтиб ўтилганидек, 1975 йилда она-Ватанга 12 минг тонна пахта сотамиз. Лекин бу иш хамирдан қил суғургандек осонликча битмаслигини яхши биламиз. Ўтган йилдаги каби, бу йил ҳам Зарафшон дарёсида сув кам бўлиши кутилмоқда. Вазиятни ҳисобга олиб, шу кунларда ерларнинг шўрини ювмоқдамиз, запас суғориш ўтказиб, иложи борича кўпроқ нам тўпламоқдамиз. Минерал ўғитларни ташиб олдик. Лекин бу билан иш битмайди. Ҳар гектар майдонга камида 12—15 тонна органик ўғит солишга қарор қилдик. Кунига 500—600 тонна органик ўғит далага ташиб чиқарилмоқда. Ер текислаш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари авж олдирилмоқда.

Биз колхоз меҳнатчилари КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини ишонтириб айтамизки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада интенсивлаштириш негизида маҳсулот миқдорини ошириш, унинг таннархи камайтирилишини таъминлаймиз, ўзимизнинг фидокорона ва шижоаткорона меҳнатимиз билан партия XXV съездини муносиб кутиб оламиз.

С. ЖАББОРОВ,
Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз раиси.

Советлар мамлакатида

Дастлабки метрлар

Донецкдаги ёш корхона ҳисобланган ип газлама комбинатининг коллективи бу йилни яхши бошлади. Январь ойида ишлаб чиқарилган бир миллион метр газлама тайёр маҳсулот омборига топширилди. Пландагига нисбатан 10 минг метрдан ортиқроқ газлама тайёрланди. Комбинат беш йилликнинг якунловчи йилида газламани ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўп, ип калавасини қарийб учдан бир баравар ортиқ ишлаб чиқарадиган бўлади.

Биринчи рус революциясига бағишланади

Туркманистон пойтахтидаги Карл Маркс номли давлат библиотекасида 1905-1907 йиллардаги революциянинг 70 йиллигига бағишланган китоб кўргазмаси очилди.

Кўргазманинг марказий бўлимига — В. И. Лениннинг «Россияда революциянинг бошланиши», «1905—1907 йиллардаги биринчи рус революциясида социал демократиянинг аграр программаси», «1905 йил революцияси тўғрисида доклад» деган асарлари қўйилган.

Бўлимда қизиқарли материаллар бўлиб, улар Туркманистонда биринчи большевистик группаларнинг ташкил этилиши, чоризм зулмига қарши оммавий халқ қўзғолонлари ҳақида ҳикоя қилади. Кўргазмада бадиий китобларни ҳам кўриш мумкин.

Октябрнинг жанговар дебочаси

Белоруссия пойтахти Минскда 1905-1907 йиллардаги биринчи рус революциясининг 70 йиллигига бағишланган кинофестиваль бошланди.

Кинофестивалда совет кинематографиясининг олтин фонди ҳисобланган «Броненосец Потемкин», «Дебоча», «Она», «Биз Кронштадтданмиз» каби фильмлар намойиш қилинмоқда.

Томошабинлар, шунингдек, Белоруссия кино усталарининг «Империя ҳалокати», «Рудобель республикаси» ва бошқа фильмларни ҳам кўрадилар. Кинотеатрларда биринчи рус революцияси темасининг совет киносида акс эттирилишига бағишланган фотовиставкалар ташкил этилган. Сеанс бошланиши олдидан ишчи ва деҳқонларнинг революцион чиқишлари ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказилади.

(ТАСС).

КЎПЛАБ СУТ СОҒИБ ОЛИНМОҚДА

ЖИЗЗАХ, 21 январь. (ЎзТАГ). «Ҳар куни пландан ташқари маҳсулот етказиб берамиз» — шаҳар яқинидаги Навоий номли колхоз сут-товар фермасининг ходимлари беш йилликнинг якунловчи йилида ўзларининг олдига ана шундай вазифа қўйишди. Улар область марказидаги магазинларга ҳар куни 25 центнердан зиёд сут жўнатишмоқда. Бундан камида 5 центнери планга қўшимча равишда жўнатилмоқда.

Колхоз давлатга сут сотиш беш йиллик топшириғини ҳозироқ бажариб қўйди. Ўтган йилнинг ўзидагина 800 тоннадан зиёдроқ сут етиштирилди. Эндиликда ўшандан тағин 100 тонна зиёд сут олиш мўлжалланмоқда. Сигирларнинг сони бултургига нисбатан кўпайтирилди. Лекин сут етиштириш асосан соғин сигирларнинг маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига кўпаяпти. Ўтган йили ҳар бир бош сигирдан 3 минг литрдан сут соғиб олинган бўлса, бу йил унинг ёнига тағин қарийб 140 литр сут қўшилади. Ем-хашак мўл-кўл жамғариб қўйилган — ҳар бир бош сигирга 9 тоннадан силос ва сенаж, кўпдан-кўп беда пичани, илдиз мева тайёрлаб қўйилган. Сигирлар қанча сут беришига қараб ем-хашак билан таъминланади.

Янги сигирхонада дағал хашакларни буғлайдиган установка ўрнатилган. Бу дағал хашаклар майдалаб қирқилганидан кейин буғланиб ачитилади, шундан кейин унга омухта озуқа ва ширали илдиз мева қўшилади. Шунинг натижасида дағал похол ўзининг мазаси жиҳатидан пичандан қолишмайдиган даражага боради. Шу туфайли ҳозирги совуқ кунларда ҳам ҳар бир сигирдан тахминан 10 литрга қадар сут соғиб олинмоқда. Розия Ҳазратқулова, Анорхон Хидирова, Буражаб Шерназарова сингари илғор сут соғувчилар эса бундан ҳам кўпроқ сут соғиб олмоқдалар. Эндиликда улар йил мобайнида ҳар бир сигирдан камида 3,5 минг литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалисик мусобақасига қўшилган Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз механизаторлари экиш мавсумига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар астойдил меҳнат қилиб шу кунгача 26 та чигит экиш агрегати, 30 та культиватор ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасини ремонтдан чиқариб қўйдилар.

Суратда: колхознинг бош механиги (олдинда) Турсун Аҳмедов ремонтдан чиқарилган универсалларни кўздан кечирмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

Телетайп лентасидан

◆ БУДАПЕШТ. Жаҳондаги 37 мамлакат шаҳарларининг аҳолиси ва меҳмонлари бу йил социалистик Венгрия эришган муваффақиятлар билан таниша оладилар.

1975 йил апрель ойида Москвада ўтказиладиган юбилей виставкаси социалистик Венгрия муваффақиятларининг энг йирик кўриги бўлади. Виставканинг еттита бўлимида венгер халқининг ҳаёти ва меҳнати тўғрисида, социализм қурилишида венгер халқи эришган муваффақиятлар ҳақида, ВХР учун социалистик интеграциянинг афзалликлари тўғрисида ҳикоя қилувчи экспонатлар намойиш қилинади. Венгрия Халқ Республикаси қардош социалистик мамлакатларда жами 18 та виставка уюштиради. Шу виставканинг ҳар бири эркин ривожланишнинг 30 йил мобайнида эришилган ютуқлари якунларини намойиш этишга қаратилган.

◆ БЕРЛИН. «Карл Цейс Йена» оптик приборлар халқ корхонаси бу йил Совет Иттифоқининг тўртта шаҳрида уюштирадиган виставкасида совет мутахассисларини корхонада ишлаб чиқарилаётган янги маҳсулотлар билан таништиради. Энг катта виставкалардан бири Новосибирск шаҳрида очилади.

Йена комбинатининг маҳсулоти ўтган йили 41 та халқаро ярмаркада, шу жумладан қардош мамлакатларда ўтказилган 14 та кўрикда намойиш этилди. «Карл Цейс Йена» корхонаси Германия Демократик Республикасининг актив экспорт корхоналари қаторига киради. Комбинатда ишлаб чиқарилаётган бутун маҳсулотнинг қарийб 80 процентини чет эл фирмалари ва илмий марказлар сотиб олмоқда.

◆ БУХАРЕСТ. Руминиянинг Қора денгиз соҳилида қурилган «Мангалия» янги санаторий-даволаш комплекси дастлабки дам олувчиларни қабул қилди. Бу ерда бир вақтнинг ўзида 500 дан кўпроқ киши дам олиши ва даволаниши мумкин. Комплекс таркибида олтингугурт бўлган иссиқ булоқлар ва шифобахш балчиқ зонасида жойлашган. Янги санаторий-даволаш комплекси махсус асбоб-ускуналар билан жиҳозланганлиги туфайли ҳамда қулай табиий иқлим шароитларига кўра дам олувчиларни бутун йил давомида қабул қила олади.

(ТАСС).

СИОНИСТЛАР ИҒВОГАРЛИГИНИНГ ПАЙИ ҚИРҚИЛСИН

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). 19 январга ўтар кечаси Совет Иттифоқи, Украина ССР ва Белоруссия ССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхоналарининг биноси ўққа тутилди. Учта ўқ шу пайтда одамлар бўлган уй-жой хоналарига келиб тегди. Бахтли тасодиф туфайлигина қурбонлар бўлмади.

Америка матбуоти ушбу жиноий ҳаракатни ўзининг «Яҳудийларни ҳимоя қилиш иттифоқи» деб атаётган сионистлар тўдаси қилганлигини очиқдан-очиқ ёзмоқда. Иттифоқ «бошлиғи» Кахане Исроилдан АҚШга қайтиб келгач, ушбу ташкилотнинг иғвогарликлари яна кўпайиб қолди.

Мазкур ўққа тутишдан сал илгари Кахане бошчилигидаги сионистлар БМТ ҳузуридаги совет ваколатхонасининг биноси олдида аламон уюштириб, Нью-Йоркдаги совет кишиларининг таъзирини берамиз, деб дўқ қилган эдилар.

Ваколатхона АҚШнинг БМТ ҳузуридаги вакилига қатъий норозилик юборди. АҚШ вакили ваколатхона ўққа тутилганлиги муносабати билан таассуф билдирди ва Америка томони айбдорларни излаб топиш ва жазолаш ҳамда бундай ҳолларга йўл қўймаслик учун ҳамма куч-ғайратларини сарфлаш борасида ўзига боғлиқ барча ишларни қилади, деб ваъда берди.

АҚШ вакиллари илгари ҳам бундай ваъдаларни неча марталаб берган бўлсалар-да, совет муассасалари ва гражданларига қарши иғвогарликлар тўхтамаётир.

ХХР КОНСТИТУЦИЯСИДАГИ ЎЗГАРТИШЛАР

ПЕКИН, (ТАСС). Бу ерда халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг 17 январда бўлиб ўтган сессияси маъқуллаган «ХХРнинг тузатилган конституцияси» тексти эълон қилинди. Конституция ХХР раиси лавозимини кўзда тутмайди. «Маданий революция» деб аталган даврда Хитойнинг кўп гина бошқа арбоблари сингари ғойиб бўлган Лю Шао-ци шу лавозимни эгаллаб келган эди. Унинг тақдири шу вақтгача маълум эмас.

Конституцияда бундай дейилади: Бундан буён мамлакатнинг қуролли кучларига ХКП Марказий Комитетининг раиси бошчилик қилади. Мао Цзэ-дун ХКП Марказий Комитетининг раисидир. «Маданий революция» даврида буйруқ чиқариш йўли билан жойларда тузилган «революцион комитетлар» қонунлаштирилди. Ҳеч ким томонидан ҳеч қачон сайлаб қўйилмаган бу комитетларни конституция «халқ вакиллари маҳаллий мажлисларининг доимий органлари ва шу билан бирга маҳаллий халқ ҳукуматлари» деб атайди.

«Тузатилган конституция»да 1954 йилги конституциянинг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида, ХХРнинг тинчликсевар ташқи сиёсати тўғрисида гапирилган барча қоидалари бекор қилинган. Булар ўрнига конституцияда антисовет ҳуружлар ва «эҳтимол тутилган урушга тайёргарлик» кўришга даъватлар баён қилинган.

ПАРЛАМЕНТ СЕССИЯСИ

ДАККА, 21 январь. (ТАСС). Бу ерда Бангладеш Халқ Республикаси миллий ассамблеяси (парламент)нинг иккинчи қишки сессияси очилди. Сессия республика президентининг мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий этиш тўғрисидаги фармонини, шунингдек ҳукуматнинг бир қанча қарорлари ва қонун лойиҳаларини муҳокама қилади. Сессия мажлисида президент Муҳаммадулла нутқ сўзлаб, ҳукумат жиноятчилар, чайқовчилар, контрабандистлар, порахўрлар ва бошқа унсурларнинг хатти-ҳаракатлари тўхтамаётганлиги ва улар мамлакатнинг иқтисодий ривожланишига хавф-хатар туғдиришидан мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий этишга мажбур бўлди, деб таъкидлади.

АҚШда инфляция ва иқтисодий тушкунлик билан бир қаторда ишсизлик ҳам мамлакатнинг энг кескин проблемаларидан бири бўлиб турибди. Меҳнат министрлигининг маълумотларига кўра, 1974 йил ноябрь ойининг ўзидагина мамлакатда ишсизлар сони 460 минг кишига кўпайди ва уларнинг умумий сони 6 миллион нафарга етди. Суратда: Детройтдаги меҳнат биржасида ишсизлар навбат кутиб туришибди.

ТАСС фотохроникаси.

Вазнсизлик океанидаги воҳа

Космонавтлар Алексей Губарев ва Георгий Гречко орбитадаги илмий экспедицияга жўнаб кетиш олдидан ғалати бир «университетдан» ўтдилар. Улар Қримдаги астрофизика обсерваториясида жами икки ҳафта ўтказдилар. Улар обсерваторияда қуёш телескопининг тузилишини ўрганиб чиқдилар. Улар микробиолог ва генетикларнинг лабораторияларида, синаш стендларида ҳам бўлиб станциядаги ҳаётни таъминлаш системасини ерда текшириб кўрдилар. Экипаж самовий экспедициянинг илмий программасини оталиққа олган СССР Фанлар академиясининг космик тадқиқотлар институтига доимий кириб туриш ҳуқуқига ҳам эга эди.

Фан ва техниканинг бундан буёнги тараққиёти билим тобора тор доирада ихтисосланишини тақозо этаётган бир пайтда космонавтика янги асосдаги энциклопедизмни вужудга келтиряпти. Орбитада астрономия, геофизика, деҳқончилик, биология, медицина ва метеорология бўлимлари бўлган жуда катта тадқиқот «институтлари» қурилмас экан, космонавтлар фаннинг барча ана шу соҳаларидаги тадқиқотларни бир ўзлари олиб бораверадилар.

Биология фанлари кандидати А. Камин космик орбитада ҳозир мавжудот тўғрисидаги фанни қандай проблемалар қизиқтираётганлиги ҳақида мана бу гапларни айтиб берди:

— планетани ташлаб чиққан одам у билан узилмас алоқада бўлади. Одам организми учиш чоғида ернинг оғирлиги кўникмасини тез йўқотадиган ва вазнсизлик океанидаги узоқ муддатли саёҳатидан сўнг ерга яна бирон оғрик сезмай қайтиб тушадиган шарт-шароитларга қўйилмоғи лозим. Космосдаги учишда тирик организмнинг илмий асосланган мосланиш методларини ишлаб чиқиш—медиклар ва биологлар учувчи бошқарадиган кемаларда, шунингдек махсус биологик йўлдошларда ҳал қилаётган асосий проблемадир.

Аммо олимлар узоқ муддатли космик рейсларни планлаштиришда яна бир мураккаб масалага дуч келаяптилар. Узоқ муддатли рейсларда кемага ердан олиб чиқилган озиқ-овқат ва кислород запаслари чексиз бўлолмайди.

Ҳозирча бу борада биттагина йўл бор—космик кема бортида модда айланиш берк туркумини вужудга келтириш, космик кема ичида оқсил ва кислород индустриясини вужудга келтириш зарур.

«Салют-4» станциясида Алексей Губарев билан Георгий Гречконинг актив қатнашувида ўтказилаётган биологик экспериментлар космик индустриянинг шу муҳим соҳаси фундаментига қўйилган яна бир тошдир. Ҳозирги орбитал лабораторияда узоқ давом этадиган экспериментлар қилиб кўриш, бинобарин янада аниқроқ натижалар олиш мумкин. Биологик лабораториянинг кўпгина «бўлимлари» станция учиш чоғида, масалан, учувчисиз режимда ишлай бошлади. Лаборатория ердан берилган команда бўйича бошқариб борилди. Аммо шу лабораторияда одам бўлса илмий экспериментларни кўпайтиришдан ташқари унга ҳиссиёт ижодий замин бағишлайди.

Экипаж станцияда иш бошланганининг учинчи кунидаёқ ер оқсил «фабрикаси»ни ишга туширди — махсус озуқа эритмасига бир тутам майда кўкат — хлорелла ташлаб жараён қандай ўтишини кузата бошлади. Орадан бир кун ўтгач, борт инженер сифатида шу лабораторияга қараб туриш вазифаси юклатилган Георгий Гречко: «Нўхотни намладиқ, униб чиқа бошлашини кутяпмиз, кинокамерани ишга солдик», деб хабар қилди. Шундай қилиб, станциядаги асосий «биофабрика»лардан бири — вазнсизлик шароитида юксак ўсимликлар ўстиришга аталган «оазис» системаси ишлай бошлади. Шу космик «полизда» ердаги оранжереяларда ишлатилаётганини сингари ионитавий тупроқ қўлланмоқда. Ўсимлик озуқани сув билан бирга олади.

Генетика учун классик объектлардан бири — дрозафил пашшаси яна бир космик «биотерма»да тадқиқ этилмоқда. Бу пашшанинг вояга етиш цикли қисқалигидан олимлар учиш чоғида «космосда етишган» бир неча авлод чиқаза оладилар. Бу нарса генетикларга анализ қилиш учун ниҳоятда ноёб материал беради. Улар вазнсизлик шароитларида вояга етган тирик организмнинг вестибуляр аппарати қандай ўзгариши, организмнинг бошқа системаларида ернинг оғирлик таъсирига кўпроқ мойил қандай ўзгаришлар рўй беришини билиб оладилар.

Космонавтлар контроль қилиб туриш имкониятига эга бўлган мана шу ғаройиб экспериментлардан ташқари станцияда киши кўзига кўринмайдиган жараёнлар ҳам тадқиқ этилмоқда. Махсус идишда вазнсизлик шароити ва космосда учиш бошқа омилларининг тирик тўқимага, микробларга таъсири тадқиқ этилмоқда.

Станцияда олиб борилаётган илмий-тадқиқотлар диапазони ҳужайра даражасига қадар етиб бормоқда, ерда олимлар электрон микроскоп ёрдамида космонавтлар қайд этган биологик объектларни текширадилар.

Амалда учувчи бошқарадиган парвозларимиздан биронтаси ҳам турли медицинавий ва биологик тадқиқотларсиз ўтмади, деб таъкидлади пировардида А. Камин.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС махсус мухбири.
Учишни бошқариш маркази.

ФАШИСТ ХУНТАСИНИНГ МАОЧИ ДЎСТЛАРИ

Мексикада чиқадиган «Сьемпре» журналида «Мао Цзэ-дуннинг Пиночет билан дўстлиги сабаблари» сарлавҳали мақола босиб чиқарилди. Ушбу мақолада Пекин режимининг Чилидаги ҳарбий-фашист хунта билан мустаҳкам алоқаси фош этилган. Пекиннинг Пиночетни қўллаб-қувватлаётганлиги маочиларнинг антисоветизм билан суғорилган ҳозирги ташқи сиёсат йўлининг мантиқий оқибатидир, деб уқтириб ўтади журнал.

Мао, деб ёзади журнал, тинч-тотув яшаш ленинча принципига қарши хуруж қилибгина қолмай, Совет Иттифоқи гўё «таъсир доираси»ни бўлиб олиш тўғрисида Қўшма Штатлар билан келишиб олди, деган очиқдан-очиқ туҳматдан иборат уйдирмани тарқатишгача етиб борди.

Хитойнинг бу афсонаси баъзи бировларга қўл келди. Чунки, Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатлар олиб бораётган тинчлик сиёсатига қарши қўйилган ҳар бир қадам аввало милитаристларни қувонтиради.

Мао Цзэ-дун ҳеч нарсадан тап тортмай, халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган ҳар бир ташаббусни қоралаб чиқмоқда. У қуролли тўқнашувга олиб борадиган можароларни тинч музокаралар йўли билан ҳал этишга доимий равишда қарши чиқмоқда.

Шунинг учун ҳам Пекин НАТО ва СЕНТОни қўллаб-қувватламоқда, ҳолбуки бу ҳарбий блоклар марксизмга, социализмга ва коммунизмга қарши, яъни Пекин ўзининг расмий идеологияси деб эълон қилган ҳамма нарсаларга қарши энг муросасиз кураш олиб бормоқда... Мана шуларнинг ҳаммаси маочилар антисовет мақсадларни ўз олдига қўйган бўлса ҳатто шайтон билан иттифоқ тузишга тайёр эканлигидан далолат бермоқда, деб таъкидлайди «Сьемпре» журнали.

Мақолада яна бундай дейилади: маочиларнинг социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги билан конфронтация сиёсати барбод бўлганлиги Пекинни ўзининг ташқи сиёсати қиёфасини «ўзгартириш»га мажбур этди. Бу ўзгариш, жумладан, Португалияда ҳукмронлик қилган ҳамда Родезия ва Жанубий Африка Республикасида ҳукмронлик қилаётган ирқчи, мустамлакачи ва империалистик руҳдаги режимлар билан очиқдан-очиқ яқинлашишдан иборатдир. Маочилар Жанубий Африкада ўта реакцион кучларни ҳимоя қилмоқдалар, бу районда миллий озодлик ҳаракатини бостиришда уларга кўмаклашмоқдалар.

Пекин раҳбарларининг жаҳон революцион ҳаракатига хиёнат қилаётганликларидан далолат берувчи бошқа кўплаб фактларни келтириш мумкин, деб ёзади «Сьемпре» журнали. Аммо Пекин раҳбарларининг Чилидаги ҳарбий-фашист тўда билан ҳозирги алоқаси каби юз тубан кетишни янада яққол кўрсатувчи бошқа бирор далил кўрсатиш қийин.

Мао Цзэ-дун Пиночет билан иноқлашиб, шу туфайли империализмга, янги мустамлакачилик ва фашизмга қарши курашда ҳалок бўлган президент Сальвадор Альенденинг хотирасини поймол этди. Социалистик мамлакатлар хунтага қарши ягона фронт бўлиб курашаётган бир пайтда Пекин у билан энг илиқ муносабатларини сақлаб қолди.

Нима учун Пекин Пиночет билан алоқасини узмади? Юқорида айтиб ўтилган фикрлардан очиқ-ойдин кўриниб турибдики, маочиларнинг ҳозирги вақтда олиб бораётган ташқи сиёсат йўли уларнинг Пиночет билан алоқани узмаслигига сабаб бўлмоқда, деб хулоса чиқаради журнал. Бошқача қилиб айтганда, «Пекиннинг тутган позицияси халқларни асоратда сақлашга асосланган энг мудҳиш режимларнинг тутган позицияси билан қўшилиб кетди».

(ТАСС).

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР ФАКТЛАР

ИЛМ-ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ОЗУҚА ХАЗИНАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг микробиологлари ботқоқлашган ҳавзалар, ташландиқ коллектор ва ҳовузларни рўйхатга олиб чиқдилар. Шуларнинг карталари ва улардан фойдаланиш юзасидан тавсиялар колхоз ва совхозларга берилди.

Хўжаликлар мана шу фойдасиз жойларнинг нақадар бойликлари борлигига шубҳа ҳам қилмаган эдилар. Ҳолбуки озуқа запаслари жиҳатидан улар яйлов ва далалардан қолишмайди. Чунончи, бу ерга озуқа экинларини экиб юришга эҳтиёж йўқ, улар парвариш ҳам талаб қилмайди. Вақт-вақти билан ҳавза юзидаги ряска (лемна) сузиб олинса кифоя.

Бир гектар сув юзидан мавсумда 270 тоннагача ряска сузиб олиш мумкин. Бунчалик ряясканинг озуқа қиммати 20-23 тонна пичанга тўғри келади. Ряска таркибидаги озуқа моддаларнинг миқдори жиҳатидан беда, маккажўхори, картошка ва карамдан қолишмайди. Протеин моддаси эса беда ва буғдойдагидан қарийб учдан бир ҳисса кўп. Оқсил моддаси жиҳатидан эса ҳатто нўхатдан устун келади. Ряскада беш хил витамин, кальций, магний, кобальт, бор, мис ва бошқа микроэлементлар бор.

Сув кўкатини қуритиб, ғамлаб қўйиш мумкин. У силосга қўшиб берилади. Сигир ва чўчқа, парранда ва балиқ кўкатни хуш кўриб ейди. Товуқ донига ряска қўшиб бериш туфайли унинг пуштдорлиги учдан бир ҳисса ошди, тухумининг вазни эса ўрта ҳисобда 3 грамм оғирлашди. Қорамолни сўқимга боқиш вақти 10 кун қисқарди, балиқ эса одатдагидан икки ой аввал етилди.

Серқуёш ва қиши қисқа Ўзбекистонда ряска йил бўйи ўсади. У Амударё ва Қорадарёнинг ботқоқлашган қайирларида, Чирчиқ—Оҳангарон ҳавзасидаги кўлларда бу айниқса кўп тарқалган. Йилига беш марта ва ундан ҳам кўп «ҳосил» йиғиштириб олиш мумкин. Олимларнинг ҳисоб-китобига кўра, республиканинг табиий ҳавзаларидаги йиллик ряска запаслари 30 минг тоннадан ошади.

Микробиологлар шу тез ўсувчи сув кўкатини сунъий равишда тиклаб туриш технологиясини ҳам ишлаб чиқдилар. Ёруғликни маълум миқдорда бериб, турли озуқа моддаларини қўшиб, ряска ҳосилдорлигини бир неча баравар ошириш, унда оқсил, крахмал ёки жир йиғилиш механизмини бошқариб туриш мумкин.

ТАВСИЯЛАРДАН КЕНГ ФОЙДАЛАНИБ

Бугунги кунда республиканинг ярим чўл ва чўл чорвачилик зоналарида қора саксовулдан барпо этилган яйлов иҳотазорлари бир ярим минг гектар ерни эгаллайди. Бундан 15 йил аввал Самарқанддаги Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий тадқиқот институтининг тажриба базаси — Нарпай районидаги «Қарноб» совхозида дастлабки саксовул кўчатлари пайдо бўлганди. Яйловларни шу йўл билан иҳоталаш методининг муаллифлари — самарқандлик олимларнинг меҳнатлари билан «чўл дарахтзорлари» республикадан ҳам ташқарига чиқиб, чет мамлакатларга қадам қўйди.

Институтда ўтказилган илмий-назарий конференцияда яйловларни яхшилаш проблемаларига кўп эътибор берилди. Бу конференция коллективнинг бултурги йилдаги фаолиятига якун чиқарди. 14 та илмий иш поёнига етказилди. Наслчилик ишларини ташкил этишнинг прогрессив формаларини, қоракўл қўйларни асраш ва боқишнинг энг яхши методларини излаш, уларни тери группаси бўйича классификациялаш янада ривож топди. Ўзбекистон ва мамлакатнинг бошқа республикаларидаги қоракўлчилик хўжаликларида олимларнинг тавсияларидан кенг кўламда фойдаланилмоқда.

(ЎзТАГ).

Меҳри Дадамуҳамедова Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикасининг илғорларидан. У ўн йилдан бери ишлаб келади. Шу кунларда эса, 1978 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда. Суратда: илғор тикувчи М. Дадамуҳамедова.

А. Тўраев фотоси.

Саҳифада:

Меҳнатда донг таратаётган қиз

•

«Ўзбекфильм» киностудиясининг улуғ қомусчи, олимга бағишланган маҳсулоти

•

Тошкент ва Самарқандда қуриладиган янги «Москва» ва «Турист» меҳмонхоналари

•

Сув ўзанининг қайта туғилиши

•

«Бинокор» оралиқ маррада

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти — «Абу Райҳон Беруний» кенг экранли, икки серияли рангли бадиий фильми Ўрта Осиёда ўтган ва жаҳон фанининг тарихида ўчмас из қолдирган улуғ қомусчи олим таваллудининг минг йиллигига бағишланади. Республика киноси тарихида биринчи марта бундай катта ҳажмда ишланган фильм заминида узоқ ўтмиш тарихимизнинг энг мураккаб, зиддиятли саҳифалари — ҳаётий ҳужжатли материал ётади. Бу тарихий материал, факт ва воқеалар сценарий авторлари П. Г. Булгаков, Ш. Аббосов, постановкачи-режиссёр Ш. Аббосов, оператор Х. Файзиев, рассом Э. Калантаров, овоз оператори Ж. Аҳмедов, композитор Р. Вилданов концепцияси ва фантазияси туфайли яхлит драматургия шаклига эга бўлади.

Фильмдаги асосий ғоявий йўналиш айрим эпизодларни мустасно қилганда, марказий қаҳрамон эволюциясида мантиқан ривожланишига ва интиҳосига эришади. Беруний (Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист П. Саидқосимов ижросида, болалик ва ўсмирлик чоғи Б. Ҳамроев, Б. Шукуров ижроларида) характерининг шаклланишида аввало Сухроб (Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Б. Ихтиёров ижросида) сюжет линияси характерлидир. Бу кўринишлар халқчиллик мотиви билан суғорилади. Сухроб ва ўсмир Беруний муносабатлари акс этган, Сухробнинг ҳақиқат учун жазоланиши, айниқса босқинчиларга қарши кураш эпизодлари актёр Б. Ихтиёровнинг драматик образ руҳига кирабилганлигига далил бўлади. Унинг ижро санъатидаги янги қирраларни кўрсатади. Фильмда СССР халқ артисти Р. Ҳамроев ҳоким синф вакили, схоласт олимнинг ўзига хос характерини яратади. Ибн Ироқ воқеалар давомида умри зое кетганлигига тушуниб етса-да, ўз синфи манфаатлари доирасидан четга чиқмайди. Устоз ва шогирднинг ҳаёт ва фанга муносабатларида, дунёқарашларида кучли фарқ бор: бири «фанни фан учун» ривожлантириш, иккинчиси фанни халқ манфаатларига бўйсундириш йўлини тутган олимлар хайрлашиб, тоғлиқ орасидан қарама-қарши томонга йўл олган кино кадрларда мажозий мазмун ётади.

Фильмда севги мотиви ғоявий йўналиш доирасини янада кенгайтиради. Райҳона — аслида тарихий шахс. Беруний эсарларидан бири Райҳонага бағишлангандир. Феодал муҳитида тутқунликда яшаган, расмий доираларда ҳатто номлари тилга олинмаган аёллар вакилига асар бағишлашнинг ўзи жасорат демак. Ана шу ҳаётий фактга таянган ҳолда, қўшимча тарихий манбалар ва ёзувчи фантазияси асосида фильмда ўша жамиятдаги аёллар қисмати ёритилади. Постановкачи-режиссёр ёрдамида ёш актриса Д. Қамбарова образ устида жиддий иш олиб борган. Икки ўт ичида турган, савдогарга ёлланган, ҳамиша таъқибда бўлган, аввалига ҳадиксираб, кейинча борлиғи билан севган шогирднинг ҳолат-кечинмаларида ўзига хос жозиба бор. Д. Қамбарованинг Райҳонаси кейинги йилларда ёшларимиз яратган энг яхши персонажлар қаторидан жой олади.

КИНО

Фильмда Беруний ва Маҳмуд Ғазнавий (актёр Б. Ватаев ижросида), сўнгра Кобус (актёр В. Якут ижросида) сюжет йўналишлари ниҳоятда пухта ишланган ва давр образини ҳаққоний штрихларда кўрсатади. Бу эпизодларда экран санъатининг катта имкониятлари кўз-кўз қилинади. Кобус ҳузурига ташриф буюрган, саройдаги адолатсизликни бартараф қилишга уринган, бунинг учун сазойи қилиниб, саройдан четлатилган Беруний ҳолатларини эслайлик. Кинокамера Беруний ва Кобусни кўпроқ йирик планларда кўрсатади, чуқур кечинмаларини очиш учун уларнинг кўзларига тикилади. Экрандан боқиб турган кўзлар шоҳ ва олимнинг қалб дунёсига кўзгу вазифасини ўтайди.

Агар Кобус атрофига илм аҳлини тўплаб, қилич кучига таяниб, сиёсат юргизса, Маҳмуд Ғазнавий жаҳолат тарафдорлари ва қилич кучига таянган ҳолда иш кўради. Улар ўз характерига кўра бир-бирларини мантиқан тўлдиради ва бойитади.

Маҳмуд Ғазнавийнинг ҳинд асирларини қирғин остига олиш, улар устига қўшин тортиш эпизодлари фильмдаги асосий конфликтнинг чўққиси ҳисобланади. Бир томонда ёғоч устунларга боғланган, тагларига ўт қаланган тутқунлар фарёди, иккинчи ёқда ёрдамга елиб-югурган, бироқ ёрдам беришдан ожиз Беруний драмаси тасвир, овоз-шовқин, музика компонентларида, секинлаштириб олинган кинокадрларда ҳамоҳанг бўлиб, социал ҳаёт фожиасини таъкидлайди, юксак бадиий-эстетик савиясига кўра томошабинларни ҳаяжонга солади.

Фильмнинг сўнгги эпизодларида жаҳолатга қарши ҳақиқат-маърифат кураши мотиви кучли эмоционал бўёқларда талқин этилади. Ғазнавийнинг Беруний билан диалоги кучли характерлар тўқнашувидаги кульминацияни ўз ичига олади, босиб ўтилган йўллардан фалсафий хулосалар чиқаришларига имкон беради. Бу кўринишлар ҳақиқат қаршисида ларзага келган, мағлубиятга учраган Ғазнавийнинг, ҳақиқат, идеал йўлида ўлимга тик боққан Берунийнинг руҳий-маънавий дунёсини очиб беради.

Фильмда ўша социал ҳаётдаги турли табақа вакиллари киногалереяси кўзга ташланади. Ҳоким синф иллат-ҳусуматлари, айниқса Дамғоний (Ўзбекистон халқ артисти Т. Хўжаев), савдогар (актёр С. Жумадилдиев), Маймандий (Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ш. Эргашев) тимсолида характерли кўринишларда лентаблага муҳрланади.

Бинобарин. ўтмиш тарихимиз саҳифалари мисолида жаҳолат ва маърифат ўртасидаги синфий кураш совет санъаткори позициясидан туриб, бадиий образларда, макон ва замон бирлигида ҳаққоний ифодаланади. Экран босқинчилик сиёсатини қоралайди, тотув яшаш, халқлар дўстлиги мавзуларига актив муносабат билдиради.

Осиё ва Африка мамлакатлари учинчи Тошкент халқаро кинофестивали расмий программасида биринчи бор намойиш қилинган, халқаро киноанжуман қатнашчилари томонидан қизғин кутиб олинган бу экран асари кино саъатимизнинг тарихий-биографик фильм жанрига янги саҳифалар қўшади.

Борий ҲАСАНОВ.

ХОККЕЙ

ДАВРА БОШИДА

Мамлакат чемпионатида иштирок этаётган иккинчи лига командалари ўртасида иккинчи давра ўйинлари бошланди. Мазкур лиганинг шарқий зонасига кирувчи коллективлар қаторида куч синашаётган Тошкентнинг «Бинокор» командаси хоккейчилари ҳам оралиқ маррадан ўтишди.

Маълумки, бинокорчилар мавсум бошидан бери уюшқоқлик билан ўйнаб, мухлисларни мамнун этдилар. Қарийб бир ой мобайнида пешқадамликни қўлдан беришмади. Афсуски, хоккейчиларимиз биринчи давра охирида сусткашликка йўл қўйдилар. Имкониятларни бой беришди. Айниқса, сўнгги ўйинда мағлубият аламини тортиб, даврани иккинчи ўринга тушиш билан якунладилар. Нижний Тагилнинг «Спутник» командаси билан ўтказилган бу ўйинда бинокорчилар кутилмаганда енгилиб (1:2), кейин очколарни (2:2) баҳам кўришди. «Спутник» эса карвонбоши бўлиб олди. Бироқ хоккейчиларимиз иккинчи давра бошида ҳам Қарағанданинг «Строитель» командасидан 1:4 ва 0:2 ҳисобида енгилиб, кўпчиликни ажаблантиришди. Бинокорчилар мавқеларини мустаҳкамлаш ўрнига қимматли очколарни «улашиб» қўйишди ва уч-тўрт поғона пастга тушишга мажбур бўлдилар. Ўйинлар жадвалига бир назар ташланг:

	Ў	Ю	Д	М	Ш	О
«Спутник»	24	15	4	5	120-49	34
«Рубин»	24	14	3	7	94-69	31
СКА (Н)	24	13	4	7	104-75	30
«Строитель» (Қ)	26	15	2	9	96-85	32
«Бинокор»	24	12	5	7	95-66	29
«Старт»	24	10	5	9	71-89	25
«Южний Урал»	24	10	4	10	83-105	24
«Шахтёр»	24	11	1	12	89-102	23
«Титан»	26	9	4	13	79-89	22
СКА (Х)	26	8	3	15	81-102	19
«Мотор»	24	5	3	16	58-84	13
«Строитель» (Т)	22	4	2	16	51-109	10

Кўриниб турибдики, бу йилги манзара бошқачароқ. Чунки, ўтган йили шу пайтда юқори лигага ўтувчи ягона коллективнинг тақдири ҳал бўлган эди. Бу йил эса бундай шарафли ўринга даъвогар командалар ўрни алмашиниб турибди. Командалар жамғармасидаги очколар фарқи ҳам учтадан ошмайди.

Хўш уч йилдан бери мамлакат биринчиликларида иштирок этиб, анчайин синалган бинокорчиларга нима бўлди? Ахир хоккейчиларимиз чемпионатнинг ўтган ярми давомида юқори лигага йўлланма олувчи асосий команда ҳисобланаётганди-ку!

Ўйинга кириша билиш, мақсад сари интилиш, кўтаринкилик билан ҳаракат қилиш—замонавий хоккейнинг муҳим талабларидан. Бинокорчиларда ҳам ўйин техникаси, маҳорат, тажриба ва тезкорлик бор. Лекин улар ўз олдиларига қўйган вазифани ҳал этиш йўлида ҳар вақт ҳам куюнчаклик қилмоқдалар деб бўлмайди. Бу эса имкониятлар бой берилаётганининг бирдан-бир сабаби бўлиб қолмоқда. Мухлислар буни давра боши ва охиридаги учрашувларда яққол кўришди.

Шунингдек оралиқ маррагача бўлган учрашувларда майдонга асосан мухлисларга танилиб қолган бешовлонлик икки звенони тушираверишлик, қолганларни эса синов тариқасида ўйнатиб туриш оқибатида йигитлар чарчаб қолишлари кўзга ташланди. Уларнинг тез-тез шикастланиш ҳоллари рўй берди. «Иш бериб» турган Горбунов, Доможиров ва Комраков сингари ўйинчилар ўзларини кўрсатолмай қолишди. Давра мобайнида киритилган 94 шайбадан 45 тасини нишонга олган Каменев звеноси ҳам бирмунча сусткашликка йўл қўйди.

Хуллас, ҳал қилувчи ўйинлар олдинда. Бинокорчиларнинг ўнгланиб олишлари учун вақт ҳам, имкон ҳам бор. Хоккейчиларимиз ҳужумкорликка зўр бериб, ҳамкорлик билан ҳаракат қилишса, қўша-қўша очколар билан мухлисларни мамнун этишлари ва ўз мавқеларини тиклаб олишлари мумкин. «Бинокор» ўзининг тўртинчи баҳорини юқори лигага йўлланма олиш билан қаршилайди, деб умид қиламиз.

Ҳ. НОСИРОВ.

ДАРЁ ТОПИЛДИ

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Қадимий воҳани айланиб юриб, Зарафшон дарёсининг ёқасидан чиқиб қолдик. Дарё маромида, босиқ оқарди. Унинг ҳаракати шунчалар сокинки, сув оқимини қирғоқлардаги ҳас-чўпларнинг аста-секин шивирлашидан сезиш мумкин эди, холос. Қирғоққа ўтириб кузатарканмиз, савол туғилди:

— Қаерлардан келяпсан, мунча ювош оқяпсан?

Дарё қирғоқларга урилиб турган юзларини ҳимариб, мўйсафид кишидек гап бошлади:

— Илгари бўз бола эдим. Навқиронлигим тутиб, қанча-қанча қумларни, экинзорларни ялаб, ювдим. Эҳ, аттанг кучимни беҳуда сарфлабман. Бир томонимда Самарқанд, бир ёним Бухоро ерлари бир қултум сувга зор қақраб ётарди. Мағрур эдим, қиё боқмасдим. Тўппа тўғри Қоракўл дельтасидан ўтиб, Амударёга ўйноқлаб қуйилиб кетардим. Афсуски, беақллик қилган эканман...

Алпомишдек паҳлавон, забардаст Зарафшон дарёсининг мункиллаб қолган чолдек ҳасрат қилиши қалбимизни алланечук қилиб юборди. Калаванинг учини топиш учун тарих саҳифаларига мурожаат қилдик.

Буюк мутафаккир Аҳмад Дониш Бухоро амирига қуйидагича мактубни йўллаган эди: «Бу сафар эрта баҳорда ёғин-сочиннинг кам бўлиш далили бор... Самарқанд (Зарафшон) суви умидида ҳотиржам ўтириб бўлмайди. Агар Бухоронинг етти туманидаги заминдорларнинг ҳар таноб еридан икки тангадан солиқ йиғиш тўғрисида ишорати олий бўлса, кўп миқдор танга тўпланади. Шу маблағдан икки лак (икки юз минг) танга харж қилинса, Керки ёки Келиф қаршисидан Амудан сув чиқариб Бухоро, Қарши ва Миёнкорга сув келтириш мумкин», Аҳмад Донишнинг бу таклифи мутлақо рад этилади.

...Йиллар оқар дарё экан. Вақтлар ўтиши билан Амударёдан Зарафшонга томон канал қазилди. Халқнинг асрий орзу-умидлари амалга оширилди. Бу Улуғ Октябрь шарофати ва совет кишиларининг меҳнат матонати туфайли рўёбга чиқди. Эндиликда Зарафшон дарёсининг суви илгаридек пишқириб Амударёга қуйилаётгани йўқ. У кенг пахтазорлар, боғ-роғлар оралаб оқмоқда. Қақраган чўлларни гуллаган бўстонга айлантирмоқда. Дарё Бухородан чиқмасданоқ йўқолади.

— Наҳотки, улкан бир Зарафшон дарёси йўқ бўлиб кетаверса?

Йўқолган дарёни топишда бизга Бухоро область статистика бошқармаси томонидан чоп этилган «Октябрь ва Бухоро» тўплами ёрдам берди.

«...1913 йилда Бухоро воҳасида 30 минг тоннага яқин пахта етиштирилган», — дейилади тўпламда зикр қилинган маълумотда. Уни варақлашда давом этамиз. Тўққизинчи беш йилликнинг забардаст одимлари кўз ўнгимизда гавдаланади. Зарафшон дарёсининг, Аму—Бухоро каналининг сувидан баҳраманд бўлган область меҳнаткашлари ўтган йили она-Ватан хазинасига 500 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширдилар. Бундан ташқари мамлакатга вагон-вагон узум, мева-чева, қовун-тарвуз ва бошқа турдаги маҳсулотлар етказиб берилди. Демак, Зарафшон дарёси йўқолган эмас. У пахта, пилла, дон, сабзавот ва полиз экинларига айланмоқда. Коммунизм қурувчиларининг дастурхонини ноз-неъматга тўлдирмоқда. Шундай қилиб, йўқолган дарё топилди. У биз билан бирга коммунизм қурилишига хизмат қилмоқда.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Республикамиз пойтахти Тошкентда яна бир кўп қаватли бино қад кўтаради. Бу бино турист-саёҳатчилар учун мўлжалланган. Суратда: бўлажак «Москва» меҳмонхонасининг макети.

•

Қадимий Самарқанд ёшариб бормоқда. Кўҳна шаҳарда миноралардан баланд биноларнинг кўкка бўй чўзиши кўзда тутилган. Бундай осмонўпарлардан бири 16 қаватли «Турист» меҳмонхонасининг биноси бўлади. Суратда: «Турист» меҳмонхонасининг кўриниши.

Г. Хатипов фотолари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — **Бремен созандалари изидан. Қадрдон уй (мультфильмлар).** 18.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.00 — Фойдали учрашувлар. 20.25 — Ёшлар ижоди. 20.45 — **Ахборот».** 21.05—Музика бизларни дўстлаштирди. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Халқаро шарҳловчилар даврасида 23.00 — Бадиий фильм. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30—Врач маслаҳати (Тошкент). 20.00 — Концерт. 20.20 — **Сепли тўй** (бадиий фильм). 22.00 — Инсон ва қонун (Тошкент). 22.30 — «Бунга қурбингиз етади». Викторина. 23.45 — Концерт. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Телефильм. 20.15 — Музика асбоблари тарихидан. 20.55 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — **Нафосат** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 24/I да **Оққуш қўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **Кўрмайин босдим тиканни,** 24/I да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/I да **Олифта,** 24/I да **Нурхон,** 25/I да **Хонума хоним.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **Биринчи бўса,** (19.00). 24/I да **Ташвишланманг онажон** (19.00). 25/I да **Беш кунлик куёв** (19.00).

КИНО

Севишганлар қиссаси — САНЪАТ САРОЙИ (13.45. 16.15. 19.45), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Полициячи бўлган эди — «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН» НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (10.15, 12.00, 21.15), «БИЛИМЛАР УЙИ» (13.00, 15.00, 17.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Филлар — менинг дўстларим— «ҚОЗОҒИСТОН» (15.00. 16.00, 20.00). **Есения** — «ВОСТОК» (18.30, 21.00).

Маккеннинг олтинлари—«МОСКВА» (14.30. 17.00. 21.00).

Авлодлар нидоси — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳаводаги саргузаштлар — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

МЕҲНАТ-ТУЗАТИШ ТАШКИЛОТЛАРИ БОШҚАРМАСИ

СССР Ички ишлар министрлигининг Рязандаги олий, ҳамда Барнаул, Владимирск, Уфа ва Чимкентдаги махсус ўрта мактабларига

1975 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Рязань олий мактабида ўқиш муддати — 4 йил, СССР Ички ишлар министрлигининг ўрта мактабларида — 2 йил. Олий мактабни тамомлаганларга олий малакали юрист диплоӣми берилади;

ўрта мактабларни тамомлаганларга — ўрта малакали юрист диплоӣми ва ички хизмат лейтенанти унвони берилади.

Олий ва ўрта мактаблар ўқувчиларни ётоқхона, кийим-кечак, пулсиз овқат ва стипендия билан таъминлайди.

Мактабларга фақат Совет Армияси сафидаги мажбурий хизматни ўтаган эркакларгина қабул қилинади.

Муфассал маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳар, Куйбишев шоссеси, 25-уй (7, 12, 26, 52-автобусларнинг «Ўзбум» бекати).

«Главташкентстрой»нинг

ЎҚУВ КОМБИНАТИ

дурадгор, паркетчи, сувоқчи, бўёқчи, тош кесувчи-гранитчи, мармарчи-пардозловчи, тунукачиларни тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқувчиларга 60—75 сўм ҳажмида стипендия берилади. Ёлғиз кишилар Тошкент шаҳрида ётоқхона билан таъминланадилар ва прописка қилинадилар.

Машғулотлар ҳар ойнинг 5 числосида бошланади.

Ўқиш муддати — уч ой.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕС: Тошкент шаҳар-70, Ш. Руставели кўчаси, 19-уй («Радость» магазини қаршисида). Телефонлар: 53-78-25, 53-70-07.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача; Эълонлар — 338142.
Р. 01167. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 19.